

**Ανεπάρκεια βιταμίνης D
και ανεπάρκεια σιδήρου.
Υπάρχει συσχέτιση;**

**Τέλη Αικατερίνη
Παιδίατρος
Επιμελήτρια Α' ΕΣΥ
ΜΜΑ, Α' Π/Δ Κλινική Α.Π.Θ.**

Εισαγωγή

Η βιταμίνη D και ο σίδηρος εμφανίζουν:

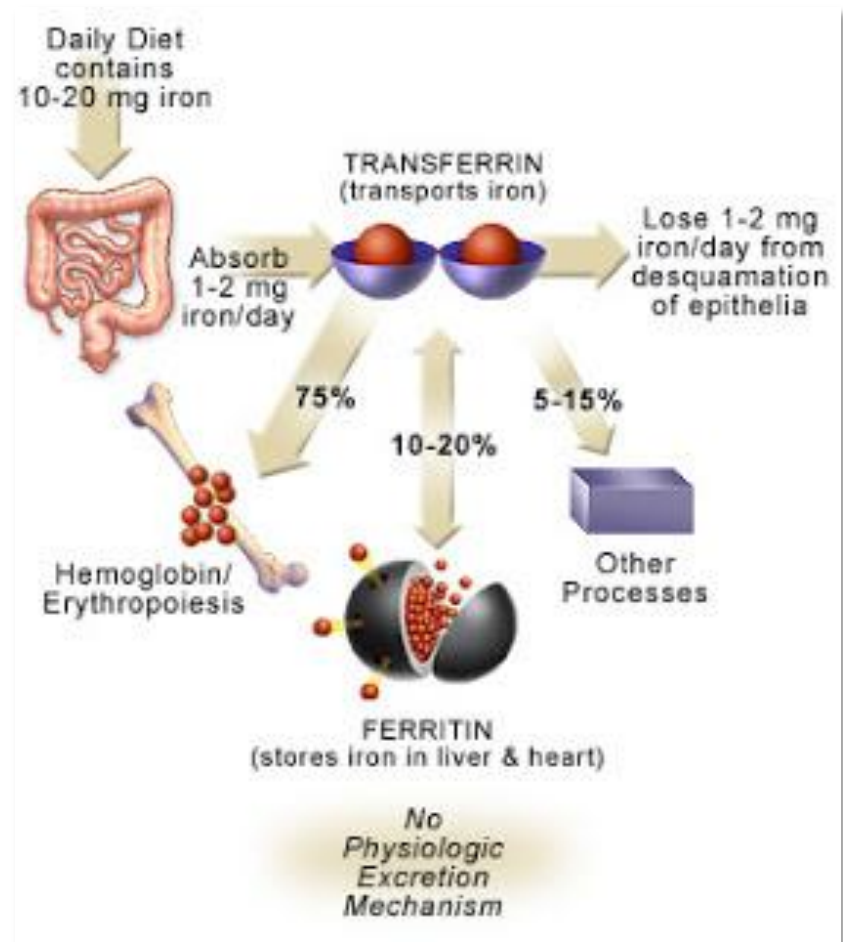
- *σημαντικές βιολογικές λειτουργίες*
  - *αυξημένο κίνδυνο ανεπάρκειας*
  - *σοβαρές επιπτώσεις ειδικά στην παιδική ηλικία*
- ... αποτελούν παγκόσμια ζητήματα δημόσιας υγείας

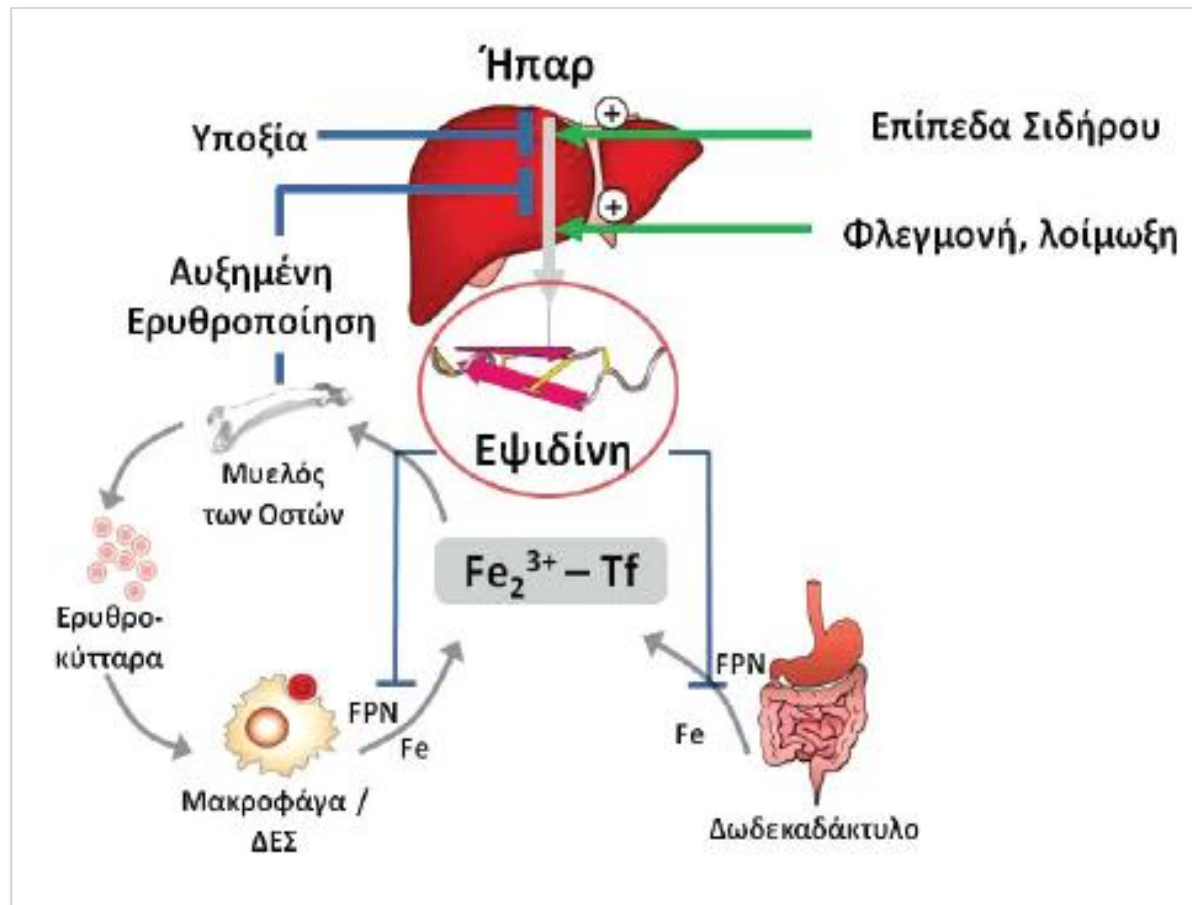
Σίδηρος

Βασικές βιολογικές λειτουργίες

- Παραγωγή αιμοσφαιρίνης και μεταφορά οξυγόνου
- Σύνθεση DNA
- Παραγωγή ενέργειας
- Νευροδιαβίβαση
- Σύνθεση μυελίνης

Σίδηρος

Ανεπάρκεια σιδήρου

- Η συχνότερη διατροφική ανεπάρκεια
- **Παγκόσμια:** 37-42% παιδιών (<12 ετών)
- **ΗΠΑ:** 15% (<2 ετών)
- **Δυτική Ευρώπη:** 11,8% (12-36 μηνών)
- **Βόρεια Ελλάδα:** 14% (<15 ετών)

- Powers J, et al. Hematol Oncol Clin North Am.2019
- Akkermans et al .JPGN 2016
- Gompakis N, et al. Acta Haematol. 2007

Στάδια ανεπάρκειας σιδήρου

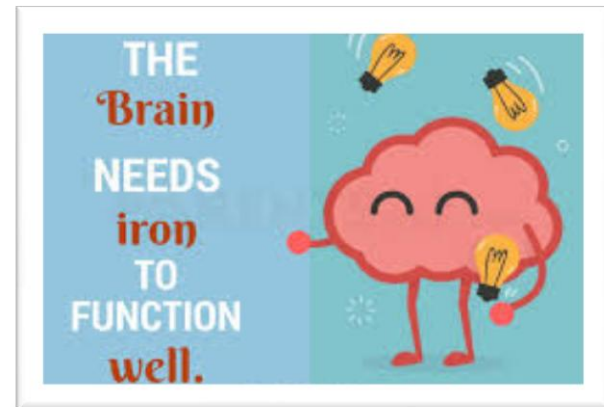
Conventional test results in the progression of iron deficiency			
	Iron Depletion	Iron-Restricted Erythropoiesis	Iron Deficiency Anemia
Hemoglobin concentration	Normal	Normal	Reduced
Mean corpuscular volume	Normal	Normal-Reduced	Reduced
Reticulocyte hemoglobin content ^a	Normal	Reduced	Reduced
Serum iron concentration	Normal	Reduced	Reduced
Serum ferritin concentration	Reduced	Reduced	Reduced
Total iron binding capacity	Normal	Increased	Increased
Soluble transferrin receptor	Normal	Increased	Increased

Επιπτώσεις ανεπάρκειας σιδήρου

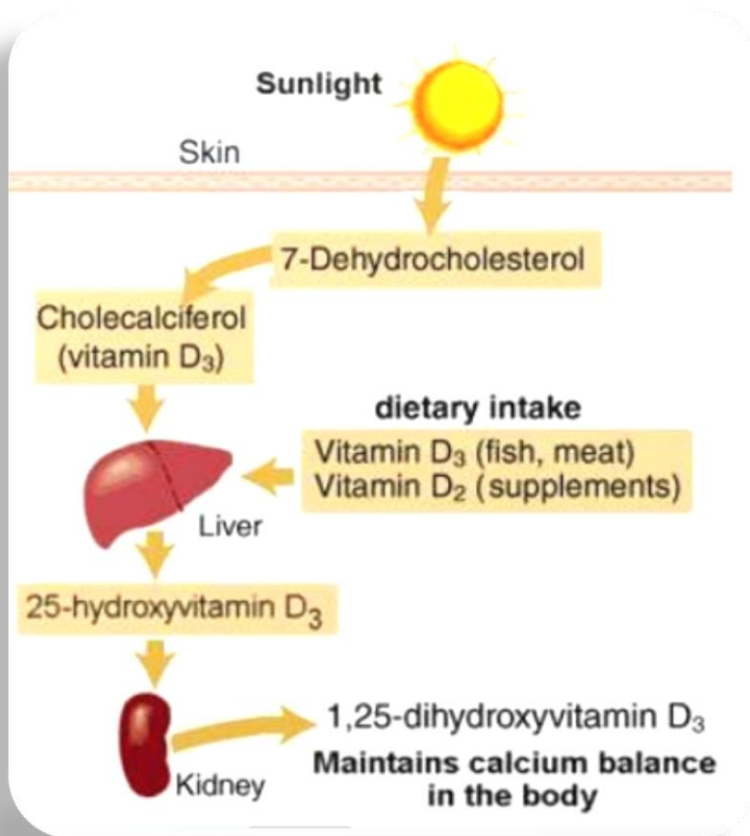

- Καθυστέρηση κατάκτησης γνωστικών και κινητικών στόχων στα βρέφη
- Διαταραχές μνήμης και κατανόησης
- Σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας
- Κρίσεις κατακράτησης αναπνοής

- Σύνδρομο ανήσυχων ποδιών
- Διαταραχές ανοσοποιητικού συστήματος
- Ήπια αιμορραγική διάθεση
- ΑΕΕ
- Σιδηροπενική αναιμία

Βιταμίνη D

✓ Ομοιόσταση Ca - P

✓ Οστικός μεταβολισμός

Ανεπάρκεια βιταμίνης D

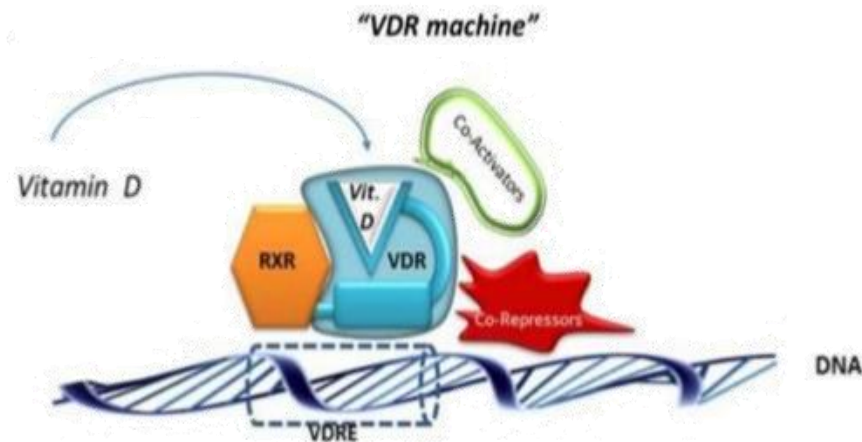
➤ Ραχίτιδα (βρέφη - προνήπια)

➤ Οστεομαλακία (έφηβοι)

Εξωσκελετικές δράσεις βιταμίνης D

- Οι υποδοχείς της βιταμίνης D (VDR) εκφράζονται σε πολλαπλές θέσεις στον ανθρώπινο οργανισμό
- **Κύριες δράσεις:** Ρύθμιση έκκρισης ορμονών
Ρύθμιση ανοσοποιητικού συστήματος
Διαφοροποίηση και πολλαπλασιασμό των κυττάρων

- Holick MF. *N Engl J Med* 2007
- Bikle D.J *Clin Endocrinol Metab.*2009

REVIEWS

Vitamin D: effects on childhood health and disease

Steven A. Abrams, Jorge A. Coss-Bu and Dov Tiosano

Μητρική βιταμίνη D και έμβρυο

- Νεογνική Υπασβεσταιμία *
- Νεογνά σε εντατική μονάδα *
- Νεογνά SGA
- Νεογνικές λοιμώξεις
- Οστική πυκνότητα
- Ψυχοκινητική ανάπτυξη
- Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 1
- Πολλαπλή σκλήρυνση

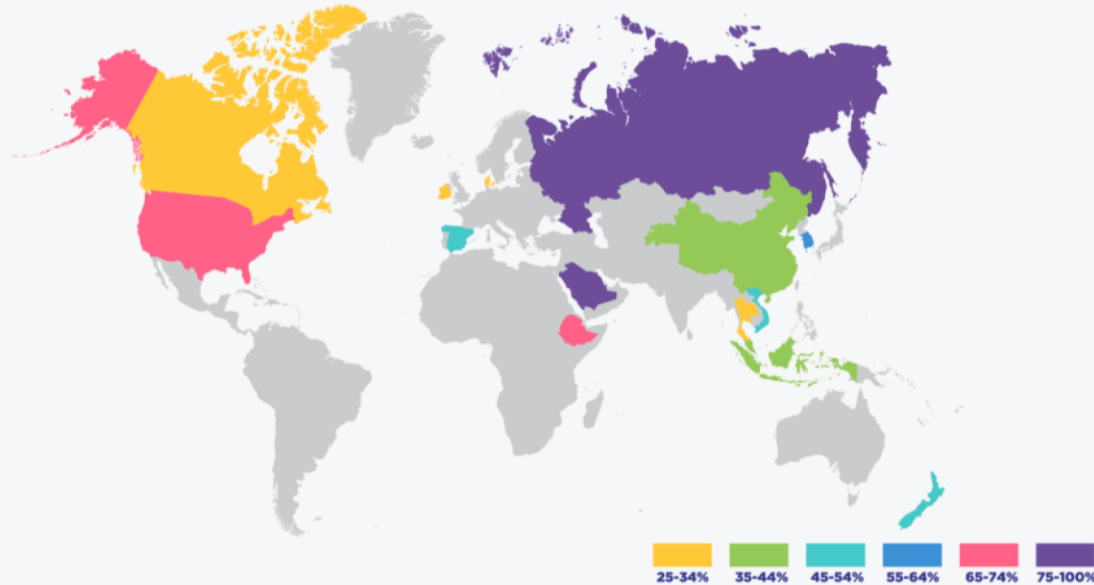
Βιταμίνη D και παιδιά

- Ασθενείς σε εντατική μονάδα*
- Άσθμα
- Φλεμονώδης νόσος εντέρου* (*in vitro*)
- Χρόνια νεφρική νόσος* (*in vitro*)
- Γρίπη (*in vitro*)
- Φυματίωση (*in vitro*)

* Ισχυρή τεκμηρίωση

Ανεπάρκεια βιταμίνης D - Πανδημία

WORLDWIDE PREVALENCE OF VITAMIN D DEFICIENCY AMONG CHILDREN

* Vitamin D deficiency in United States and Russia was defined by levels less than 30 ng/ml

References:

1. Cairncross, C. et al. The Relationship between Vitamin D Status and Allergic Diseases in New Zealand Preschool Children. *Nutrients*, 2016.
2. Chaoimh, N. et al. Low vitamin D deficiency in Irish toddlers despite northerly latitude and a high prevalence of inadequate intakes. *European Journal of Nutrition*, 2016.
3. Karanova, T. et al. Prevalence of Vitamin D deficiency in the North-West region of Russia: A cross-sectional study. *The Journal of Steroid Biochemistry and Molecular Biology*, 2016.
4. Kumar, J. et al. Prevalence and Associations of 25-Hydroxyvitamin D Deficiency in US Children: NHANES 2001-2004. *Pediatrics*, 2009.
5. Munasinghe, L. et al. Vitamin D deficiency and sufficiency among Canadian children residing at high latitude following the revision of the RDA of vitamin D intake in 2010. *British Journal of Nutrition*, 2017.
6. Petersen, RA. et al. Vitamin D status and its determinants during autumn in children at northern latitudes: a cross-sectional analysis from the optimal well-being, development and health for Danish children through a healthy New Nordic Diet (OPUS) School Meal Study. *British Journal of Nutrition*, 2016.
7. Poh, BK. Et al. 25-Hydroxy-vitamin D demography and the risk of vitamin D insufficiency in the South East Asian Nutrition Surveys (SEANUTS). *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*, 2016.
8. Rodriguez-Dehli, AC. Et al. Hypovitaminosis D and associated factors in 4-year old children in northern Spain. *Anales de Pediatría*, 2016.
9. Roh, YE. et al. Vitamin D deficiency in children aged 6 to 12 years: single center's experience in Busan. *Annals of Pediatric Endocrinology & Metabolism*, 2016.
10. Shalhah, A. et al. Prevalence of Vitamin D Deficiency and Calcium Homeostasis in Saudi Children. *Journal of Clinical Research in Pediatric Endocrinology*, 2016.
11. Wakayo, T. et al. Vitamin D Deficiency is Associated with Overweight and/or Obesity among Schoolchildren in Central Ethiopia: A Cross-Sectional Study. *Nutrients*, 2016.
12. Wang, L. et al. Vitamin D status among infants, children, and adolescents in southeastern China. *Journal of Zhejiang University*, 2016.

VITAMIN D COUNCIL

•Holich J. *Rev Endocr Metab Disord* 2017
•Saggese M, et al. *Eur J Pediatr* 2015

Prevalence of vitamin D deficiency and insufficiency among schoolchildren in Greece: the role of sex, degree of urbanisation and seasonality

Yannis Manios^{1*}, George Moschonis¹, Toine Hulshof², Anne-Sophie Bourhis², George L. J. Hull³, Kirsten G. Dowling³, Mairead E. Kiely^{3,4} and Kevin D. Cashman^{3,5}

- Περίοδος 2007-2009: 2.386 παιδιά, 9-13 ετών
- Ανεπάρκεια 25(OH)D (<20ng/ml): **52,5%**
- Έλλειψη 25(OH)D (< 12ng/ml): **5,2%**
- ▶ Μεγαλύτερο κίνδυνο ανεπάρκειας:
  - κορίτσια
  - εποχική μέτρηση (άνοιξη)
  - διαβίωση σε αστικά κέντρα

Έλλειψη – Ανεπάρκεια – Επάρκεια;

Table 2. Blood 25-hydroxyvitamin D (25-OH-D) levels indicative of vitamin D deficiency, insufficiency, adequacy, and toxicity.

Recommendation	Vitamin D Deficiency (25-OH-D)	Vitamin D Insufficiency (25-OH-D)	Adequate Vitamin D (25-OH-D)	Toxicity (25-OH-D)
Australian and New Zealand Bone Mineral Society/Endocrine Society of Australia and Osteoporosis Australia [13]	Mild deficiency: 12–19.5 ng/mL Moderate deficiency: 5–12 ng/mL Severe deficiency: <5 ng/mL		20 ng/mL at the end of winter; 24–28 ng/mL at the end of summer to allow for seasonal decrease	Not defined
Central European Scientific Committee on Vitamin D [10]	<20 ng/mL	20–30 ng/mL	30–50 ng/mL	>100 ng/mL
National Academy of Medicine (formerly IOM) [6]	<12.5 ng/mL	Not defined	12–20 ng/mL 25-OH-D of 20 ng/mL is sufficient to meet needs of 97.5% of the population	>50 ng/mL
Public Health England/National Osteoporosis Society [14]	<10 ng/mL	10–19.5 ng/mL	>20 ng/mL	Not defined
U.S. Endocrine Society [7]	<20 ng/mL	20–30 ng/mL	>30 ng/mL	>150 ng/mL

Rockwell M, et al. Nutrients 2018

Global consensus recommendations on prevention and management of nutritional rickets

Högler, Wolfgang; Global Consensus Group

- Έλλειψη 25(OH)D <30nmol/L (<12 ng/ml)
- Ανεπάρκεια 25(OH)D: 30-50nmol/L (12 -20 ng/ml)
- Επάρκεια 25(OH)D >50nmol/L (>20 ng/ml)

Ανεπάρκεια βιταμίνης D και Αναιμία

Η ανεπάρκεια βιταμίνης D ως παράγοντας κινδύνου αναιμίας

Ενήλικες: Η ανεπάρκεια βιταμίνης D αποτελεί παράγοντα κινδύνου για ανάπτυξη αναιμίας σε ασθενείς με καρδιακή ανεπάρκεια, ΧΝΝ, ΣΔ, ΡΑ, ΦΝΕ, κακοήθειες, κ.α.

Παιδιά

ΧΝΝ: Η ανεπάρκεια βιταμίνης D αυξάνει την πιθανότητα αναιμίας
Η χορήγηση χοληκαλσιφερόλης βελτιώνει την αιμοσφαιρίνη και μειώνει τις ανάγκες ερυθροποιητίνης

ΦΝΕ: Η επάρκεια βιταμίνης D σχετίζεται με υψηλότερα επίπεδα αιμοσφαιρίνης και χαμηλότερα επίπεδα εψιδίνης

Poor vitamin D status increases the risk of anemia in school children: National Food and Nutrition Surveillance

Bahareh Nikooyeh, Tirang R. Neyesta

Vitamin D, Race, and Risk for Anemia in Children

Meredith A. Atkinson, MD, MHS¹, Michal L. Melamed, MD, MHS², Juhi Kumar, MD, MPH³, Cindy N. Roy, Ph.D.⁴, Edgar R. Miller III, Ph.D., M.D.⁵, Susan L. Furth, M.D., Ph.D.⁶, and

Vitamin D deficiency and mild to moderate anemia in young North Indian children: A secondary data analysis

Ranadip Chowdhury M.D.^{a,*}, Sunita Taneja Ph.D.^a, Nita Bhandari Ph.D.^a, Tor A. Strand Ph.D.^{b,c}, Maharaj Kishan Bhan M.D.^{d,e}

IPAN

937 παιδιά, 9-12 ετών

ΑΜΕΡΙΚΗ

10.410 παιδιά, 1-21 ετών

ΙΝΔΙΑ

1.000 παιδιά, 6-30 μηνών

Στα υγιή παιδιά η ανεπάρκεια βιταμίνης D αποτελεί ανεξάρτητο παράγοντα κινδύνου για την ανάπτυξη αναιμίας

Βιταμίνη D και Ερυθροποίηση

Αυξημένα επίπεδα βιταμίνης D στο μυελό των οστών

Υπόθεση: ↓ επίπεδα βιταμίνης D στο μυελό → αναιμία

•Blazsek I, et al. *Cancer Detect Prev* 1996

- ✓ Άμεση δράση στην ερυθροποίηση → διαφοροποίηση προγονικών κυττάρων της ερυθράς σειράς
- ✓ Συνεργική δράση με την ερυθροποιητίνη → αύξηση έκφρασης των υποδοχέων ερυθροποιητίνης
- ✓ Κατασταλτική δράση στις φλεγμονώδεις κυττοκίνες

• Alon DB, et al. *Exp Hematol* 2002

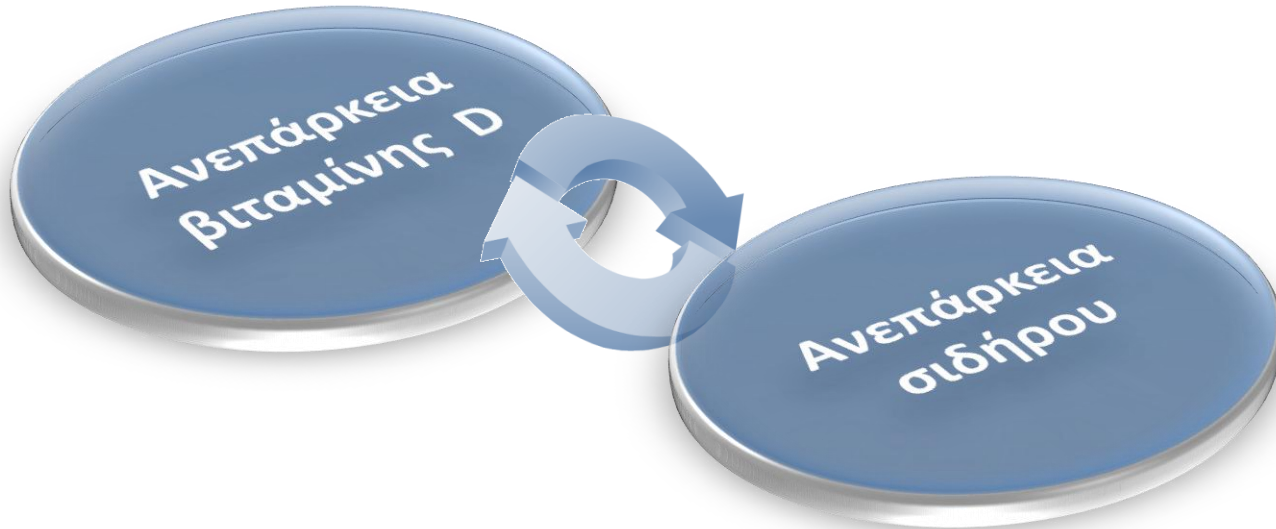
• Santoro D, et al. *System Biomed Res Int* 2015

• Norman AW, et al. *Endocrinology* 2006

Ανεπάρκεια βιταμίνης D και ανεπάρκεια σιδήρου

Συσχέτιση;

Επίδραση της βιταμίνης D

...στον μεταβολισμό σιδήρου

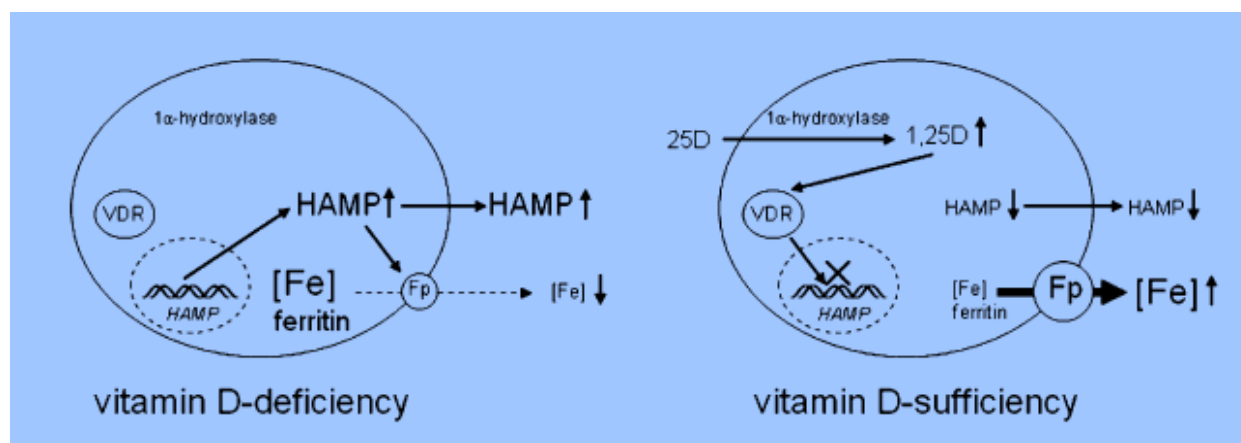

Suppression of Iron-Regulatory Heparidin by Vitamin D

Justine Bacchetta,^{*†‡} Joshua J. Zaritsky,[†] Jessica L. Sea,^{*} Rene F. Chun,^{*} Thomas S. Lisse,^{*} Kathryn Zavala,^{*} Anjali Nayak,[†] Katherine Wesseling-Perry,[†] Mark Westerman,[§] Bruce W. Hollis,^{||} Isidro B. Salusky,[†] and Martin Hewison^{*}

- Η βιταμίνη D δρα ρυθμιστικά στον άξονα εψιδίνης - φεροπορίνης

•Zughaier SM et al. *J Clin Trans Endocrinol* 2014

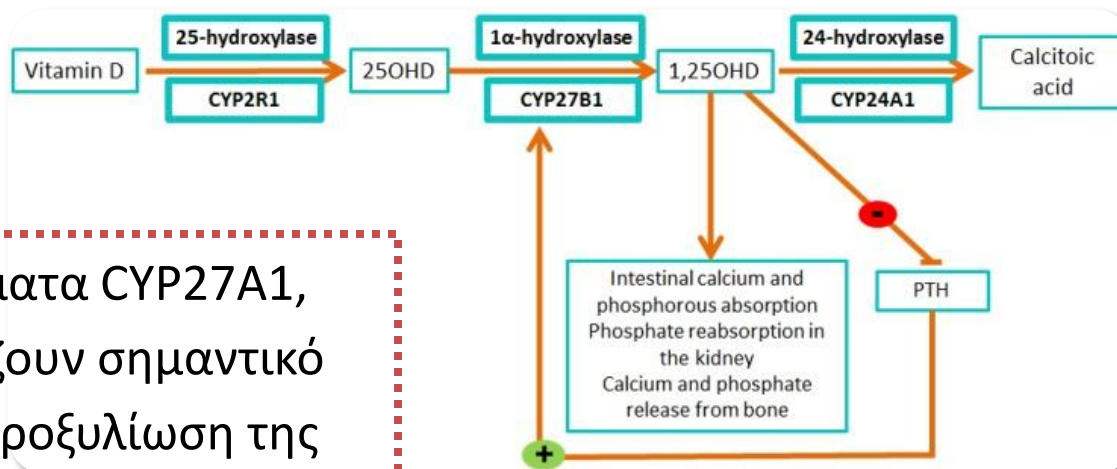
•Bacchta J, et al. *J An Soc Nephrol* 2014

Επίδραση του σιδήρου ...στον μεταβολισμό της βιταμίνης D

Ο σίδηρος αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για τη λειτουργία των κυτοχρωμάτων

Τα κυτοχρώματα CYP27A1, CYP24A1 παίζουν σημαντικό ρόλο στην υδροξυλίωση της βιταμίνης D

RESEARCH ARTICLE

Iron deficiency decreases renal 25-hydroxyvitamin D₃-1 α -hydroxylase activity and bone formation in rats

Shinichi Katsumata^{1*}, Rie Katsumata², Naoki Matsumoto³, Hirofumi Inoue², Nobuyuki Takahashi² and Mariko Uehara²

Τα επίπεδα δραστηκής βιταμίνης D ήταν χαμηλότερα και ο οστικός μεταβολισμός επηρεασμένος σε ποντίκια με σιδηροπενία σε σχέση με την ομάδα ελέγχου

•Katsumata et al. *BMC Nutrition* 2016

Ανεπάρκεια βιταμίνης D και ανεπάρκεια σιδήρου

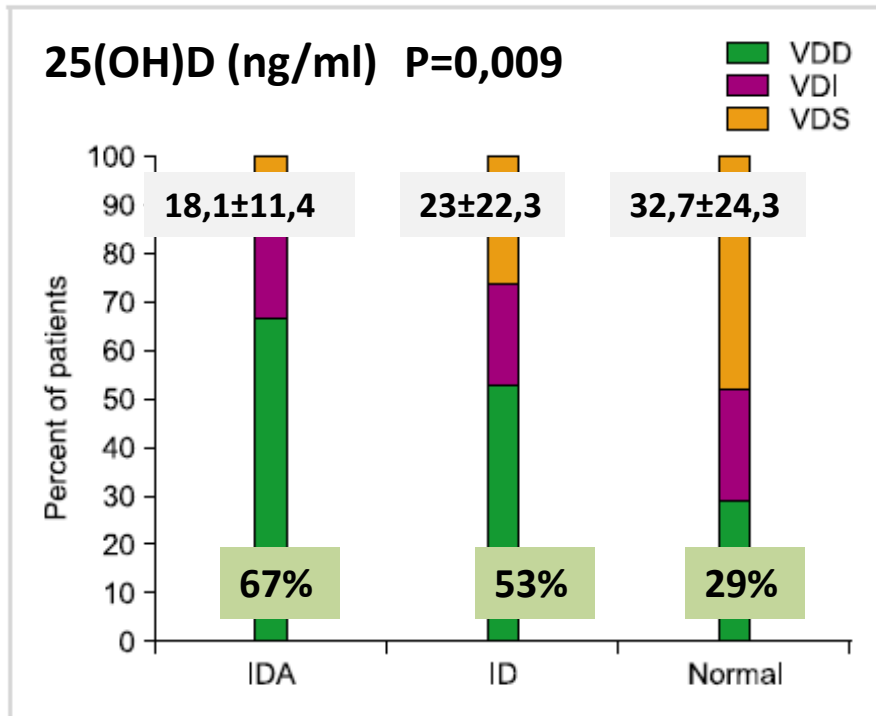
Συσχέτιση

The prevalence of vitamin D deficiency in iron-deficient and normal children under the age of 24 months

Hyun Joo Jin, Jun Ho Lee, Moon Kyu Kim

- KOPEA: Cross sectional, 102 υγιή παιδιά, 3-24 μηνών

Σημαντική συσχέτιση των επιπέδων βιταμίνης D με τα επίπεδα αιμοσφαιρίνης, αλλά όχι με τους δείκτες σιδήρου

- VDD: έλλειψη <20ng/mL
- VDI: ανεπάρκεια 20 -30ng/ml
- ID: φερριτίνη <12ng/ml, κορεσμός τρανσφερίνης <15%
- IDA: ID + Hb<11gr/dl , MCV<70fl

Is there an association between vitamin D level and iron deficiency in children?

Meriç Kaymak Cihan, M.D.^{a,b} and Elif Ünver Korğalı, M.D.^c

- ΤΟΥΡΚΙΑ: Cross sectional, 117 παιδιά 6 μηνών - 5 ετών
- Group 1: παιδιά με σιδηροπενία ή σιδηροπενική αναιμία
- Group 2: κφ

Vitamin D status	Group 1 (n=67)	Group 2 (n=50)	P ¹	P ²
Sufficient (n,%)	30 (50.7)	40 (80.0)	0.002†	0.001†
Insufficient (n,%)	18 (26.9)	8 (16)		
Deficient (n,%)	15 (22.4)	2 (4)		
Insufficient+deficient (n,%)	33 (49.3)	10 (20.0)		

✓ Θετική συσχέτιση της αιμοσφαιρίνης και της φερριτίνης με τα επίπεδα βιταμίνη D

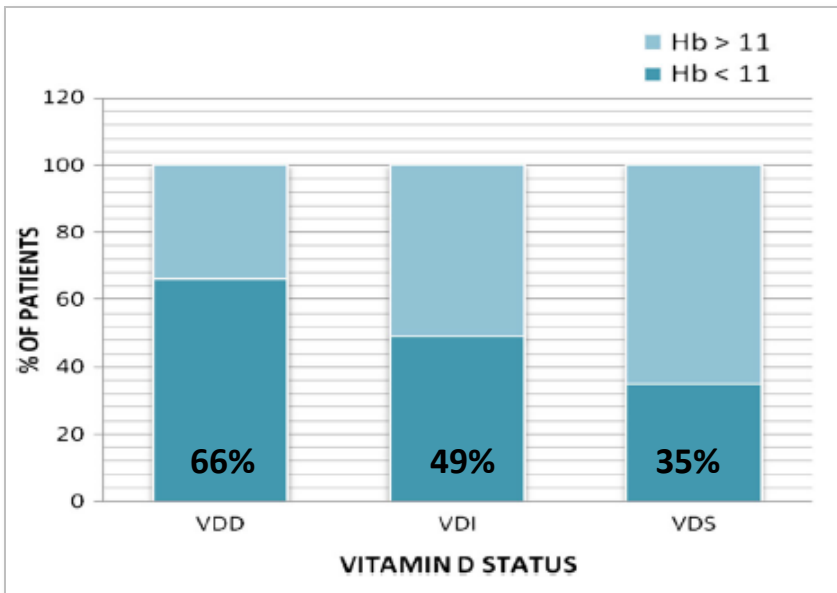
• Έλλειψη D ≤ 12 ng/mL
• Ανεπάρκεια D > 12 -20 ng/mL

• ID: φερριτίνη < 12 ng/mL,
κορεσμός τρανσφερίνης $< 16\%$
• IDA: ID + Hb < 11 gr/dl, MCV < 70 fl

The Role of 25-Hydroxy Vitamin D Deficiency in Iron Deficient Children of North India

Shikha Sharma · Rahul Jain · Pradeep Kumar Dabla

- INΔIA: Cross sectional, 263 παιδιά, 3 μηνών – 12 ετών (οξεία λοίμωξη)
- Η μέση τιμή αιμοσφαιρίνης, σιδήρου και κορεσμού τρανσφερίνης ήταν χαμηλότερη στην ομάδα έλλειψης βιταμίνης D

Σημαντική συσχέτιση των επιπέδων βιταμίνης D με την αιμοσφαιρίνη αλλά όχι με τους δείκτες σιδήρου

- VDD-Έλλειψη D <12ng/ml
- VDI -Ανεπάρκεια D: 12 -30 ng/ml
- ID: φερριτίνη <12ng/ml, κορεσμός τρανσφερίνης <15%
- IDA: ID + Hb<11gr/dl, MCV<70fl, RDW>15%

Low Vitamin D Levels Are Associated with Both Iron Deficiency and Anemia in Children and Adolescents

Jun Ah Lee,¹ Jin Soon Hwang,² Il Tae Hwang,³ Dong Ho Kim,¹

KOPEA: (KNHANES survey) 2526 παιδιά & έφηβοι, 10-20 ετών

- Έλλειψη 25(OH)D: 42,8%, ανεπάρκεια 25(OH)D: 55,9%
- Ανεπάρκεια σιδήρου: 4,2%, σιδηροπενική αναιμία: 1,9%

- ✓ Η πιθανότητα εμφάνισης ανεπάρκειας σιδήρου και σιδηροπενικής αναιμίας ήταν στατιστικά σημαντική στα κορίτσια με έλλειψη βιταμίνης D
- ✓ Η έλλειψη βιταμίνης D ήταν ανεξάρτητος παράγοντας κινδύνου για ανάπτυξη αναιμίας, όχι ανεπάρκειας σιδήρου

• Έλλειψη D <15ng/mL
• Ανεπάρκεια D: 15-29 ng/mL

• ID: φερριτίνη <12ng/mL,
κορεσμός τρανσφερίνης <16%
• IDA: ID + Hb<12gr/dl <15 ετών
Hb<13 gr/dl αγόρια>15 ετών

Relationship between serum 25-hydroxyvitamin D and red blood cell indices in German adolescents

Asmma Doudin¹ • Andreas Becker² • Aribert Rothenberger² • Thomas Meyer¹

- GERMANIA (KiGGS survey), 5.066 παιδιά, 11-17 ετών
- Αρνητική συσχέτιση των επιπέδων 25(OH)D με τα επίπεδα αιμοσφαιρίνης, RBC, MCV, MCHC, sTfR

Ανασταλτικός ο ρόλος της βιταμίνης D στη ρύθμιση της ερυθροποίησης στην εφηβεία

Δεν βρέθηκε συσχέτιση των επιπέδων βιταμίνης D με το σίδηρο και τη φερριτίνη

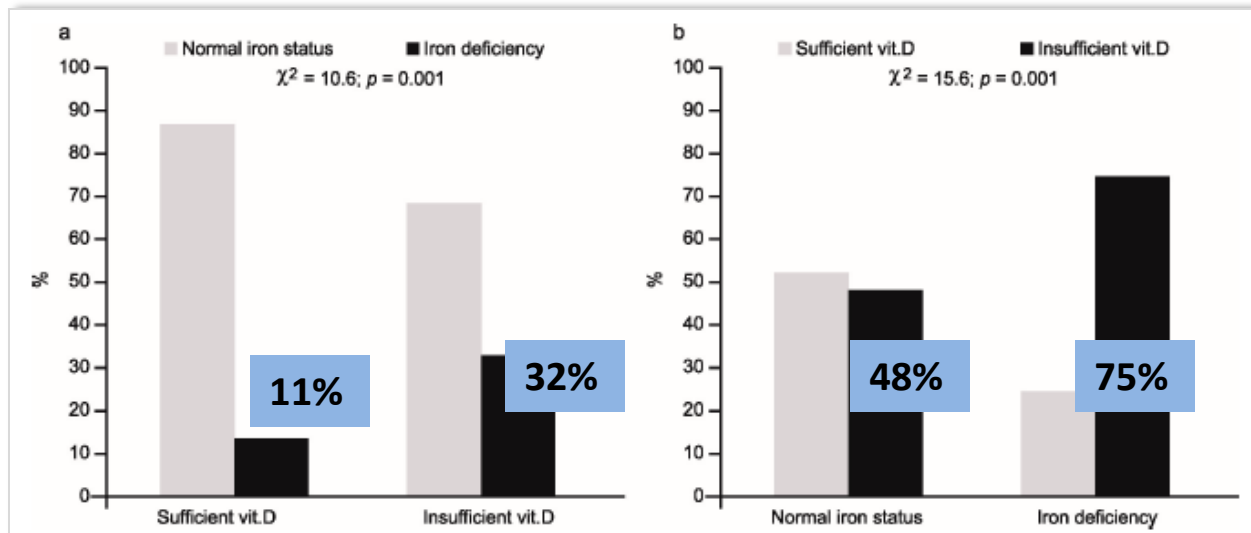
- Έλλειψη D <15ng/ml
- Ανεπάρκεια D: 15-20 ng/ml

Article

The Association between Iron and Vitamin D Status in Female Elite Athletes

ΠΟΛΩΝΙΑ: 219 υγιείς αθλήτριες, 14-30 ετών

- Ανεπάρκεια 25(OH)D: 54,3% , έλλειψη 25(OH)D: 1,8%
- Ανεπάρκεια σιδήρου: 15,1%, σιδηροπενική αναιμία: 0,9%

- ID: φερριτίνη <16ng/ml, TIBC>390μg/dL, sTfR >8,3 mg/L
- IDA: ID + Hb<12gr/dl

- Έλλειψη D <10ng/ml
- Ανεπάρκεια D: 10-30ng/ml

Malczewska-Lenczowska J, et al. Nutrients 2018

The Association between Iron and Vitamin D Status in Female Elite Athletes

Table 3. Odds ratios (ORs) with confidence intervals (95% CI) of vitamin D and iron deficiency, adjusted for additional factors using multivariate logistic regression analysis.

Variables	Units	Sufficient Vitamin D	Vitamin D Deficiency	<i>p</i>
Ferritin	µg/L	37.8 ± 24.0	31.4 ± 20.5	0.043
sTfR	mg/L	5.1 ± 1.6	6.1 ± 2.3	0.001
TIBC	µmol/L	57.6 ± 6.4	60.1 ± 8.1	0.016
Iron	µmol/L	16.7 ± 7.5	13.7 ± 6.6	0.004
Hb	g/L	135 ± 6.7	136 ± 7.1	0.39
Hct	%	40.1 ± 2.0	40.3 ± 2.0	0.33
MCH	pg	29.7 ± 1.4	29.4 ± 1.5	0.22
RBC	×10 ¹² /L	4.56 ± 0.26	4.64 ± 0.27	0.029
MCV	fl	88.2 ± 3.6	87.4 ± 3.7	0.22
CH	pg	29.6 ± 1.4	29.3 ± 1.4	0.08
MCHC	g/L	337 ± 10	337 ± 10	0.90

Ανεπάρκεια βιταμίνης D και ανεπάρκεια σιδήρου

Συσχέτιση

Article

Vitamin D Supplementation Modestly Reduces Serum Iron Indices of Healthy Arab Adolescents

ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ: 125 υγιείς έφηβοι με ανεπάρκεια βιταμίνης D (<20ng/ml)

Βιταμίνη D tb
1000UI/ημέρα

Ενισχυμένο γάλα με
βιταμίνη D (80UI)

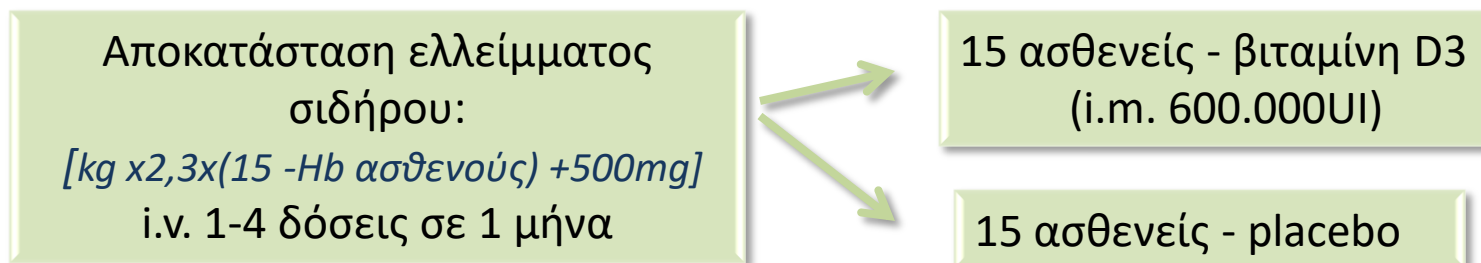
Μετά 6 μήνες

Parameters	Tablet (N = 53)		
	Baseline	Follow-Up	p-Value
25(OH)D (nmol/L)	34.6 ± 6.4	51.9 ± 13.0	<0.001
Iron (μmol/L) #	18.2 (2.1–40.9)	11.5 (1.3–49.5)	0.002
TIBC (μmol/L) #	83.4 (18.7–102.8)	90.5 (78.9–102.5)	0.01
Transferrin Saturation (%) #	23.9 (2.1–70.8)	12.3 (1.4–48.7)	0.001

Η χορήγηση βιταμίνης D είχε ανασταλτικό ρόλο
στον μεταβολισμό σιδήρου υγιών εφήβων

Effect of Vitamin D Replacement on Hemoglobin Concentration in Subjects with Concurrent Iron-Deficiency Anemia and Vitamin D Deficiency: A Randomized, Single-Blinded, Placebo-Controlled Trial

- INΔΙΑ: 30 ασθενείς , 15-60 ετών με σιδηροπενική αναιμία και ανεπάρκεια βιταμίνης D (<20 ng/mL)

12 εβδομάδες μετά:

Η αύξηση της αιμοσφαιρίνης και της φερριτίνης δεν είχε σημαντική διαφορά στις δύο ομάδες

Effect of iron on serum 25-hydroxyvitamin D and 24,25-dihydroxyvitamin D concentrations^{1,2}

Dov Heldenberg, Gershon Tenenbaum, and Yosef Weisman

ΙΣΡΑΗΛ: 25 παιδιά 6 -24 μηνών με βαριά σιδηροπενική αναιμία

- Ανεπάρκεια 25(OH)D και 24,25(OH)₂D >50%
- Όλα τα παιδιά έλαβαν i.m. μία δόση iron dextran

Μετά 8 εβδομάδες

Σημαντική αύξηση των επιπέδων βιταμίνης D

Heldenberg D, et al. Am J Clin Nutr 1992

- Prats 2013
- Wolf 2013
- Wright 2013
- Blanco Rojo 2013

Η χορήγηση σιδήρου σε ενήλικες με σιδηροπενική αναιμία δεν επηρέασε τη συγκέντρωση της 25(OH)D

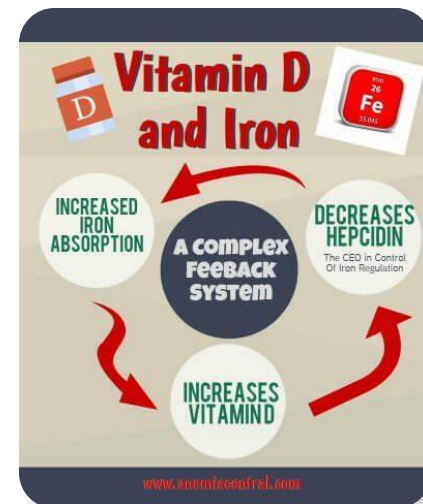
- Blanco-Rojo R, et al. Eur J Nutr 2013
- Prats M, et al. BMC Nephrol 2013
- Wolf M, et al. J Bone Miner Res 2013
- Wright I, et al. J Physiol Biochem 2013

Συζήτηση

Έως σήμερα τα βιβλιογραφικά δεδομένα υποδεικνύουν:

- ✓ Αλληλεπίδραση της βιταμίνης D και του σιδήρου στο βασικό τους μεταβολισμό
- ✓ Μεγαλύτερη επίπτωση της ανεπάρκειας βιταμίνης D σε παιδιά με ανεπάρκεια σιδήρου και το αντίστροφο

Ωστόσο... η συσχέτιση των δύο καταστάσεων παραμένει θέμα διαπραγμάτευσης καθώς τα αποτελέσματα των μελετών είναι **ετερογενή και αντικρουόμενα**

Συζήτηση

Προτείνεται:

- Διενέργεια μεγάλων τυχαιοποιημένων μελετών
  - Σε ομάδες υψηλού κινδύνου
  - Χρήση κοινών ορίων ανεπάρκειας / έλλειψης βιταμίνης D
  - Ταυτόχρονη διερεύνηση άλλων αιτιολογικών παραγόντων

Ανεπάρκεια βιταμίνης D και ανεπάρκεια σιδήρου.

Υπάρχει συσχέτιση;

Ευχαριστώ για την προσοχή σας